

Õiguskantsler

Priit Sauk
Maanteeamet
info@mnt.ee

Teie nr

Meie 26.10.2016 nr 7-4/161055/1604379

Euroopa Majanduspiirkonnas väljaantud juhiloa vahetamisest

Austatud peadirektor

Õiguskantsleri poole pöördus avaldaja, kelle Soome Vabariigis 01.01.2016 väljastatud juhiluba ei vahetatud Eesti juhiloa vastu, sest Soomes elamise ja juhiloa väljastamise ajal oli tema elukohaks Eesti rahvastikuregistris märgitud Eesti. Liiklusseadust ei saa tõlgendada nii, et juhiloa vahetamisest keeldutakse tuginedes üksnes rahvastikuregistri andmetele.

Liiklusseaduse (edaspidi LS) § 99 lg 8 järgi vahetatakse § 99 lg 1 nimetatud juhiluba, sh Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis välja antud juhiluba, Eesti juhiloa vastu, kui isiku juhtimisõigust ei ole juhiloa väljastanud riigis või Eestis peatatud, ära võetud või kehtetuks tunnistatud. Säte ei jäta Maanteeametile kaalutlusruumi, vaid kohustab juhiloa ümber vahetama, kui seaduses märgitud tingimused on täidetud.

Avaldajale on väljastanud juhiloa Soome Vabariik. Kuna Soome Vabariik on Euroopa Majanduspiirkonna liige, taotleb avaldaja LS § 99 lg 1 nimetatud juhiloa vahetamist.

Avaldaja juhiluba ei ole teadaolevalt Eestis ega Soome Vabariigis peatatud, ära võetud või kehtetuks tunnistatud. Juhiloa peatamine, äravõtmine ja kehtetuks tunnistamine on LS § 124-126 määratletud mõisted. Mootorsõiduki juhtimisõigus peatamine on mootorsõiduki juhtimise ajutine keelamine Maanteeameti või kohtu otsusega (LS § 124). Mootorsõiduki juhtimisõiguse äravõtmine on kohtu poolt mõistetud või kohtuvälise menetleja poolt määratud põhi- või lisakaristus liiklusseaduse või selle alusel antud õigusakti nõuete rikkumisega seotud süüteo eest (LS § 125). Juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamine on Maanteeameti otsus tunnistada juhiluba kehtetuks, kui isik on juhtimisõiguse saanud pettuse teel või kui talle on juhiluba välja antud võltsitud või valeandmeid sisaldava dokumendi alusel (LS § 126).

Seega eeldavad nii juhiloa peatamine, ära võtmine kui ka kehtetuks tunnistamine otsuse tegemist, kusjuures otsusele on sätestatud ka vorminõuded kas liiklusseaduses (LS § 124 ja LS § 126) või kohtumenetluse seadustes. Isikul on võimalik kõiki neid otsuseid vaidlustada. Teadaolevalt ei ole avaldaja suhtes ühtegi sellist otsust Eestis ega Soomes tehtud.

Kuna avaldajal on Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis välja antud juhiluba, mis ei ole peatatud, ära võetud või kehtetuks tunnistatud, peab Maanteeamet tema juhiloa LS § 99 lg 8 alusel Eesti juhiloa vastu vahetama.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Juhiloa vahetamisest keeldumisel viitas Maanteeamet LS § 99 lg-le 4¹, mille kohaselt ei kehti Eestis teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis välja antud juhiluba, kui juhiloa omanik elas selle saamise ajal rahvastikuregistri andmetel Eestis. See säte ei reguleeri juhiloa väljavahetamist. LS § 99 lg 5 ja lg 8 kohustavad välja vahetama ka kehtivuse kaotanud juhiloa, näiteks kui juhiloa kehtivusaeg on möödunud.

Samuti on LS § 99 lg 4¹ vastuolus Euroopa Liidu õigusega. [Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi 2006/126/EÜ](#) artikli 2 kohaselt tunnustavad liikmesriigid vastastikku üksteise tunnustatud juhilubasid. See tähendab, et ühes Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis kehtiv juhiluba kehtib ka kõikides teistes liikmesriikides. Kuigi Euroopa Kohtu praktika annab liikmesriikidele õiguse mitte-tunnistada juhilubasid, kui neil on vaieldamatu teave, et juhiloa saaja ei elanud selle taotlemise ajal alaliselt juhiloa väljastanud riigis, ei ole Eesti rahvastikuregistri kanne selline teave (vt lisa 1, märgukiri Majandus- ja Kommunikatsiooniministriumile ja Riigikogule).

Kokkuvõtlikult, liiklusseadus ei võimalda jätta isikule mõnes teises Euroopa Majanduspiirkonna riigis väljastatud juhiluba välja vahetamata tuginedes Eesti rahvastikuregistri elukohakandele. Palun Maanteeametil oma praktikat muuta ning muude tingimuste täitmisel vahetada avaldaja juhiluba välja.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: avaldaja

Lisa: Märgukiri